

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 8,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Ne frankirani dopisi se ne sprejemajo.

Aveninski dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 8.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno K 25.—
polletno K 12.50
četrtletno K 6.80
mesečno K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserate) se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Št. 271.

Telefonska številka 65.

Celje, v ponedeljek, 28. novembra 1910.

Cekovni račun 48.817.

Leto II.

Mohorjeve.

II.

Pravijo nekateri, da vrši cerkvena bratovščina veliko kulturno misijo, širuč naobrazbo in noseč moderno knjigo med najnižje sloje našega ljudstva. Pravijo tudi, da opravlja celo narodno-obrambno delo, ker pospešuje v narodno ogroženih okrajih domačo govornico. Mogoče! Ampak ne plačujte blaga, predno se niste uverili o njega solidni kakovosti! Da vrši cerkvena bratovščina »kulturno misijo« o tem ni dvoma, ampak v kaki smeri, iz kakih namenov? Ali so v skladu s cilji, ki jih imamo kot narod, z nalogami, ki jih nosimo kot narod v sebi in ki jih moramo izvršiti?

Za čem pa teži naše stoletno trpljenje, naše fizično in duševno delo, naš strah pred pctujčenjem, ljubezen do rodne grude, naša pesen in naša prava književnost, za čem gre naše življenje kot naroda? Zakaj se žalostimo, ko prisodabljammo našo narodno usodo z drugimi večjimi ali srečnejšimi narodi? Ali ne težimo zavedno in nezavedno, hote in nehote, k daljnemu idealu po popolnosti, samostojnosti in svobodi! Kakor išče vsak posameznik svojo osebno srečo, notranje zadovoljstvo, prostost na zunaj in spolnitev v vsem, tako gre skupina isti jezik govorečih, na enem ozemlju stanujočih, sorodnih ljudi, torej narod, za oživotvorenjem enega velikega cilja: Biti svoboden! V svobodi pa je pojmovano vse, kultura, civilizacija, umetnost, gospodarstvo, zakoni in uprava, vse to vsebuje veličastni pojem svobode. In recimo si vendar enkrat jasno in odkrito, da mi Slovenci hočemo svobodo! Magari smo »srbski« izdajalci, povejmo si to, da hočemo sami določevati svojo usodo, da je naš kulturni in politični ideal svoboda! To ni absolutni idealizem, to je temveč potrebni idealizem za naš obstoj! Ideali se nam v zlo šteti ne smejo, kajti oživotvorimo jih prejkoslej z našo lastno močjo. Nihče nas ne bo brez odpora oviral na tej poti, nekaznovan ne sme ostati niti izdajalec iz domačih vrst...

Ali je delovanje cerkvene bratovščine svetega Mohorja od prvih svojih početkov pa do danes te naše narodne cilje pospeševalo, ali pa jih je oviralo? Njegovo »kulturno misijo« smo drago plačali s tem, da so nam ubili v narodu še ono malo stare nacionalne zavesti, kar je je ostalo izza časov reformacije. Da so nam iz dobrega Boga in iz vseh v nas češčenih svetnikov, ljubih domačih penatov, napravili krščanskosocijalne maličke, in da zdaj z njih pomočjo vodi par brezvestnih demagogov vesoljni narod v okužne vode klerikalnega, rimskega internacionalizma! To je kulturna misija molitvenikov, ki jih pišejo patri z narahljano moraljo! Z narodnoobrambnim delom je ravno tako! Ali mislite, da je onim »deseterim ti-sočem« inspiratorjev klerikalne politike in kulture res kaj na tem, da bi ohranili narod pred pctujčenjem? Mar ne bi bili že zdavnaj lahko rešili slo-

vensko dušo pred germaniziranjem, če bi bili prvi, iskreni Slovenci? Saj imajo vendar v vsakem kraju več ali manj naobraženega zaupnika, kateremu ljudstvo veruje in ki bi s tremi, štirimi pridigami vsak na leto lahko utrdil narodno »mejo«, da bi se nikoli več ne rušila. Ni treba milijonov knjig cerkvene bratovščine svetega Mohorja, le nekoliko pridig, če jim je kaj za narodnost! Sicer pa kje vidimo uspehe takega narodno obrambnega dela? Poglejmo na Koroško, kjer ima cerkvena bratovščina svetega Mohorja celo svoje sedišče! Poglejmo na Koroško in se jim lahko bridko, porogljivo nasmejimo!

Ne, ne, ne! Cerkevna bratovščina svetega Mohorja, ki jo mora vsako leto odobriti nemški katoliški škof, ne vrši pri nas nikake kulturne misije, nikakega narodnoobrambne dela, ampak njen namen je absolutno cerkven, rimski, torej nenaroden, škodljiv za naš naravni nacionalni razvoj!

Če se že poslužuje narodnega jezika, je to za bratovščino conditio sine qua non, ovčja obleka, pod katero se skriva naš stari sovražnik. In ker nam je ta cerkvena bratovščina nevarna in škodljiva, jo moramo uničiti, ne samo s pasiviteto ovirati, ampak začeti boj proti njej, dokler ne ustavi svojega pogubonosnega delovanja, ali pa da se vsaj njen upliv zmanjša v toliko, da nam ne bo več nevarna.

Vsak iskreni Slovenec naj ne pošlje nikoli več svojega »gulinarja« v Celovec!

Vsak iskreni Slovenec naj začne med svojimi intenzivno agitacijo proti cerkveni bratovščini svetega Mohorja!

Vsak iskreni naprednjak in dosledni svobodomislec naj ne piše niti vrstice več za cerkveno bratovščino svetega Mohorja!

Vsak iskreni slovenski inteligent naj začne premišljevat o tem, kako bi se dalo s pravim narodnim književnim podjetjem paralizirati pogubonosno delovanje cerkvene bratovščine svetega Mohorja!

Vsak slovenski napredni list naj začne neusmiljen boj proti cerkveni bratovščini svetega Mohorja!

To moramo začeti prejkoslej, če hočemo, da se otrešamo politično gospodarsko in kulturno tujinskega klerikalizma. Slepci naj odprejo oči! Če so nam klerikalci v svoji doslednosti napadli in oblatili idealno narodno CM. družbo, ki ni bila v njih oblasti, bodo tudi v svoji doslednosti znali vedno bolj in bolj izrabljati v svoje namene cerkveno bratovščino svetega Mohorja, ki jo imajo že v rokah!

Dalmatinski glas o dr. Šusteršičevi politiki.

»Naše Jedinstvo« v Splitu, ki velja za glasilo dalmatinskega deželnega glavarja in drž. po-

slanca dr. Ivčevića, je priobčilo članek »Kandidat za vojvodstvo«, v katerem navaja cilje dr. Šusteršičeve politike in mu odločno pravi, da bo ostal dr. Š. edino še nadalje to, kar je, namreč vodja svoje korumpirane stranke, nikoli pa ne postane vodja slovanskega juga. V članku se pravi sledeče: »Nekaj časa sem se piše često po listih stranke prava pri nas in po glasilih dr. Šusteršiča in slovenskih klerikalcev o veliki potrebi skupne akcije Slovencev in Hrvatov ter slovensko-hrvaškega kluba na Dunaju. V enem izmed zadnjih števil pa »Slovenec«, dr. Šusteršičevo glasilo, to odkrito zahteva, a priobčuje tudi dopis iz Dalmacije, češ, da so vsi v Dalmaciji za to. Smo in nismo, kakor se namreč stvar vzame. — Smo za to, a nismo v smislu slovenskih klerikalcev. Načelno je vsakdo pri nas, kar se sicer samo ob sebi razume, za složno delovanje Hrvatov in Slovencev, pa tudi za skupno akcijo. Ali mi in oni nismo eno? Toda z ozirom na položaj, razmere, potrebe, kakor tudi z ozirom na nalogo, ki jo imamo v bodočnosti, so Slovenci bolj navezani na naš Hrvate in Srbe, kakor mi nanje, dočim misli dr. Šusteršič, kakor se zdi, prav nasprotno. Tu je težišče slovanskega juga, tu je Balkan, tu ogromna večina južnih Slovanov. Morda se varamo, a zdi se nam, da meri vse dr. Šusteršičevo delo na to, da bi dalmatinski poslanci stopili iz Zveze južnih Slovanov na Dunaju in vstopili v njegov klub, da bi tako postal on nekak bard južnih Slovanov in da bi tako ostali na cedilu slov. naprednjaki in Srbi. Ako stremi dr. Šusteršič za tem, potem mu je obzorje zelo omejeno. V tem slučaju je njegova politika več ko malenkostna. Na slovanskem jugu nočemo Hrvati nastopati brez Srbov, niti Srbi brez Hrvatov, in iz Dalmacije pa že celo ne, ker smo najbolj navezani na Bosno in Hercegovino. Šusteršičeva politika je čisto starčevičanska. Zato ji tudi ploskajo naši starčevičanci. Toda politika Jugoslovanov mora biti čisto narodna. In za to narodno politiko so nam potrebni tudi bratje Slovenci in v tem oziru bodi blagoslovljena vsaka slova z njimi. Za dr. Šusteršičevo politiko pa nismo, dasi verujemo, da smo dr. Šusteršiču potrebni. Toda ne bomo mu sledili, ker je njegova politika škodljiva našem narodu. Tesnoprсна je in separatistična. Navesti hočemo zgled. Mi v Dalmaciji bi lahko dr. Šusteršiča celo slavili, kadar napada barona Buriana, ako bi ne vedeli, zakaj ga napada. Radi tega, radi česar napadajo Buriana tudi nekateri naši listi, ki so obenem navdušeni za dr. Šusteršiča — češ, da je, kakor pravijo, danes v Bosni in Hercegovini danes v veljavi srbski kurz. Ne vemo, če je to baš srbski kurz. Ne moremo tega trditi. Toda, ako pomislimo, da so ti listi vselej pripravljani proti Srbom na gonjo, ki ne preneha niti pred ječami in vešalami, takrat se nam zdi, da za te liste, navdušene za dr. Šusteršiča, srbski kurz ni takrat, kadar uživajo Srbi baje več kakor drugi,

LISTEK.

Tast Kondelik in zet Vejvara.

21

Črški spisal Ignát Herrmann. — Poslovenil Stanko Svetina.

Pojedli so že polže, črno ribo — ostajala je še ocvrta. Mojster Kondelik je bil sicer virtuozen jedec in posebno ob takih slavnostnih praznikih je naravnost koncertiral, toda na čelo mu je že stopil pot. —

»Nič ne pomaga, mati, privoščji nam malo počitka, sicer smo poraženi«, je prosil za premirje in si brisal z robcem čelo in vrat.

»Samo malo časa še, stari, če ne, se nam vse posuši. Meni se zdi, da ste se najedli že pred večerjo. Ako ti greš od doma — —«

»Vejvara«, se je skliceval mojster na pričo, »povejte materi, kaj sva delala! Žlico juhe in košček ribe pri Vacku — nič drugega. In pa črno kavo. Toda to je praznično razpoloženje, ko človeku ni do jedi...«

»No, seveda — saj je snedel samo enega polža, revež«, je pripomnila Katinka.

»Tale naša teta je cel mlin, vedno ropoče«, se je namrdnil mojster. »In kako človeku gleda na usta!«

Katinka se je zasmejala šaljivi jezi mojstrovi

in je porabila odmor, da je ugasnila vse svečice, ki so medtem do polovice dogorele.

»Prihranimo jih še za Silvestra«, je rekla pri tem sama zase.

»Alo, le z njimi z mize«, je zaklical mojster Kondelik, »sicer nam tu lepo zakadite!«

Gospa Kondelikova je hitro vstala, pobrala svečice, mečkala kadeče se stenje in jih odnesla s Katinko v zadnjo sobo. In šele sedaj je opazila, da je šest trinožek.

»Kako pa to, Katinka, da je ena več?« je vprašala staro devico, ko jo je v zadnji sobi dohitela.

Teta Katinka je gledala gospo Kondelikovo nekako sočutno, kakor bi v sebi zadrževala neko vznemirjajočo, žalostno vest. Gledala je, kakor da bi si želela, da ne bi ji bilo treba govoriti, toda medtem jo je priganjalo na vse kriplje, da bi rekla, kar je iznašla. In kakor da bi samo popuščala nepremagljivemu pritisku, kakor da ne bi mogla oditi iz te sobe, dokler ne odneha in ne pove — odprla je usta in je odgovorila važno:

»Ničesar ti ne bi rekla, Beti, ako bi me sama ne vprašala — niti besedice ne bi zinila. Vem, da se niti domislila nisi, da nas je pri mizi samo — pet — —«

Gospa Kondelikova je gledala vprašujoče, kakor bi ji odgovor ne bil popolnoma jasen.

»Pet nas je, Beti«, je pristavila s povdarkom Katinka, liho število...«

»To je res, Katinka«, je pritrdila gospa Kondelikova.

»In to pomeni nesrečo, Beti«, je nadaljevala Katinka. »Pri nas doma ni smelo biti na sveti večer nikdar liho število pri mizi. Naj bi bil že kdorkoli, moral je prisesti, da je bilo potem sodo število.«

»Toda svečic je gorelo šest«, je pripomnila gospa Kondelikova.

»Da, Beti, prinesla sem jih šest, in vse sem prižgala. Za vsakega izmed nas je gorela ena trinožka — —«

»In ona šesta?« je vprašala tiho gospa Kondelikova.

»Gorela je tudi za kako dušico, Beti. Ne pozabi, da je z nami Pepica, in da nas je vendarle potem šest...«

Teta Katinka je pogledala sedaj gospo Kondelikovo z zavestjo premoči, kako je stvar razvozljala in je pristavila:

»Toda zato, ker nas je vidno samo pet, nisem pustila svečicam goreti. Veš, kako se to razlaga: katerega svečica najprej dogori, ta baje med letom umrje. In pomisli, ako bi bila slučajno dogorela Pepica — naj bo z njo že kar hoče — toda te nje ne misli, katere bi jo potem spremljale! Bolje je tako, kaj ne?«

Gospa Kondelikova je povesila glavo, mečkala je predpasnik, naenkrat je vprla oči v Katinko in je zašepetala:

»Ne, Katinka, njej ne bi svečica dogorela — njej ne — —«

Katinka je pogledala osuplo.

marveč takrat kadar nišo preganjani in kadar ne ječe pod pezo raznih procesov. Evo torej, v čenu je različka med slogom Hrvatov in Slovencev, kakršno hoče dr. Šusteršič in kakršno zahtevajo ostali rodoljubi — Hrvati — in sploh vsi južni Slovani. Dr. Šusteršič bi imel rad sloga Hrvatov in Slovencev za separatistično politiko med južnimi Slovani, drugi pa teže za tem, da bi bratje Slovenci vstopili v veliko kolo vseh južnih Slovanov, v katerem je prostora za vse, da se lahko bratsko objamejo in bratsko delujejo v medsebojni slogi. Dr. Šusteršič hoče, da bi postal kakor nek vojvoda slovenskega juga. Toda on bo ostal še nadalje to, kar je: edino vodja svoje stranke. Za slovanski jug je treba vodje Strossmayerjevih nazorov: onih velikih in širokih, sploh slovanskih. Dr. Šusteršič pa temu ni dorasel. On vidi samo to, kar vidi ljubljanski škof Bonaventura. A to je malo, to je slab vid za — voditelja slovenskega juga.

Za zboljšanje prometnih sredstev v gornjegrajskem okraju.

(Govoril na mariborskem zborovanju za povzdigo tujskega prometa na Sp. Štajerju tajnik Savinske podružnice SPD učitelj **Ign. Šijanec**.)

Kakor znano, se razprostirajo Savinjske Alpe na trikratni deželni meji: štajerski, kranjski in koroški. Po pravici pa lahko trdimo, da leži najlepši del teh planin v naši štajerski deželi. Tako divje romantična »Igla« s »presihajočim studencem«, šiljasto proti nebu se vzdigajoča Ojstrica, znana vsled veličastnega razgleda, planinskih cvetk polna Raduha, mnogoomenjena in že opevana Logarska dolina s čudovitim sklepom, ki ima le edini primerak v Pirenejah. Na koncu doline pada mogočni slap pod Rinko visok 120 m. Imamo tudi znamenito planinsko teraso Okrešelj, kjer se križajo trije velepomembni planinski poti, ki vežejo Štajersko s Kranjsko in Koroško. Naprava in uređitev teh potov je stala velike svote. Tako pot čez Kamniško sedlo v Bistriško dolino, pot skozi impozantni Turški žleb na planoto v Grintavcu in pot čez Savinjsko sedlo v Belško kopališče in na Jezersko na Koroškem. Tukaj je preskrbljeno tudi za turiste plezalce, saj nudi Mrzla gora mnogo užitka pri težavnih plezalnih partijah. Neki poznavalec Savinjskih planin jih opisuje sledeče:

»Zdi se nam, kakor da bi narava po nekakem mrtvilu svoje tvarjajoče moči na meji kranjsko-koroški se vzdramila k zadnji moči in ustvarila v Savinjskih planinah naravno krasoto — združeno v veličastnosti in lepoti. Mogočne skalne stene, blesketajoča snežišča, da, celo ledišča, idilični travniki in pašniki s predivno planinsko floro, globoko urezane gozdnate dolinice — vse to na našem prostoru združeno. S tem se lahko Savinjske Alpe ponašajo tako, da vzbujajo zanimanje tudi takim turistom, ki so razvajeni po svojih potovanjih v južnotirolskih Dolomitih.«

Vendar naš okraj — gornjegrajski — nima le gorskih vršacev in planinskih planot, temveč tukaj najdemo tudi prijetne dolinice in srednje visoke gorovje, na katero ni težko hoditi. Imamo lepo ležeče kraje: Mozirje, Rečico, Gornjigrad, Ljubno, Luče, Solčavo, kateri kraji so kakor nalašč za letovišča. Nadalje so lepa in prijetna potovanja ob Savinji, Dretji in v Logarski dolini. Omenim naj tudi lahke pristope na planine, tako n. pr. iz Mozirja in Rečice na planino Golte v Mozirsko kočo, iz Gornjegrada na Menino planino k gornjegrajski koči, iz Ljubnega na Travniki, iz Luč na Raduho in na Ojstrico, iz Solčave na Olševo in v Logarsko dolino. Odtod se pa da napraviti mnogo velemišerantnih tur. Kratka karakteristika: v gornjegrajskem okraju dobijo letoviščniki s krasnimi sprehodi, z ribištvo in z lovom, potniki po dolinah v Savinjski, Zadreški in Logarski do-

lini, turisti, na mnogobrojnih vršacih popolno za-doščenje v uživanju naravnih krasot.

Gospoda moja! Pa vkljub vsej naravni lepoti Savinjskih Alp je promet tujcev v tem okolišju minimalen. Vzrok temu so v prvi vrsti zelo slaba prometna sredstva. Gornjegrajski okraj, ki meri 50910 ha, je po velikosti deseti štajerski, objednem pa tudi jedini večji okraj, ki ni v železniški mreži. Že leta in leta se deluje na železniškem projektu, vendar še ni ugodne rešitve tega za tujski promet velevažnega vprašanja. Onemu tujcu, ki potuje v Savinjske Alpe, je edina pot po Štajerskem iz Rečiške vasi, železniške proge Celje-Velenje skozi Mozirje, Ljubno, Luče, Solčavo in Logarsko dolino. Ta proga pa je približno 40 km dolga. Za pešhodca je pot predolga, za vožnjo z vozom pa predraga. Vozovi se v Rečiški vasi bolj težko dobe, v Mozirju pač nekoliko lažje, vendar so primeroma zelo dragi. Vožnja s pošto pa je precej zamudna in sicer tudi ni vozni red priličen. Z ozirom na navedeno, je pač nujno potrebno, da se uvede avtomobilna vožnja iz Rečiške vasi v Solčavo in to v sezoni, t. j. v mesecih julij, avgust in september. Velikega pomena za tujski promet bi bila tudi vozna pošta med Gornjimgradom in Kamnikom. Mnogo več tujcev bi prišlo v naš kraj, ako bi imeli to prometno redstvo.

Nadalje je pa velevažno, da se zgradi cesta Solčava-Logarska dolina in pozneje eventualno še Logarska dolina-Koroško ali v Železno Kapljo ali v Belško kopališče. Do zgradbe te ceste mora enkrat priti. Pa še nekaj! Povsod, kamor prihajajo tujci, najdemo če že ne telefonsko zvezo, potem vsaj brzojavno — samo med Ljubnim, Lučami in Solčavo še take ni. Umljivo je, da take prometne zapreke pač niso primerne povzdigniti tujski promet v našem okraju. Celo Nj. ekscelencija cesarski namestnik g. grof Clary in Aldringen je poznal te napake ob svoji vožnji z avtomobilom po gornjegrajskem okraju dne 1. julija 1909 ter je obljubil odpomoč. Okraj Gornjigrad sam ne more niti najpotrebnejše v tem oziru storiti. Denarne moči so preveč oslabiljene. Šele pred nekaj leti se je naredila na novo lepa cesta iz Ljubnega v Luče in ona proga proti Solčavi se je zdatno popravila. To je stalo 270.000 K, h kateri vsoti je moral okraj prispevati 40 odstotkov. To je velik znesek, ki toliko bolj upliva, ker ima okraj skrbeti za 75 km okrajnih cest in ker je okraj vkljub 70% okrajnih doklad prišel zelo v dolgove.

Naj še končno omenim, da je domače prebivalstvo napram vsakemu tujcu gostoljubno in prijazno. Ono rado pomaga pri zboljšanju prometnih sredstev, pri napravi in popravi planinskih potov in turistnih hiš itd. Bilo bi tedaj pač umestno, da pomagata država in dežela povzdigniti tujski promet v Savinjskih Alpah. To je pač tudi nujno potrebno, da ne zaostane naš okraj za drugimi in naše planine istotako ne. Predlagam: **Spodnještajerski shod za povzdigo prometa tujcev, zborujoč dne 20. novembra 1910 v Mariboru, sklene sledeče rezolucije:** Deželna zveza za tujski promet na Štajerskem naj opozori vse merodajne osebe, urade in korporacije na slaba prometna sredstva v okrožju Savinjskih Alp in deluje na to, da se ista odstranijo. V prvi vrsti je doseči: 1. Železniško zvezo iz Rečiške vasi na Paki do Gornjegrada, eventualno do Kamnika na Kranjskem. 2. Zgradbo ceste iz Solčave v Logarsko dolino in potem nadaljevanje na Koroško. 3. Uvedbo brzojavne zveze med Ljubnim-Lučami in Solčavo. 4. Avtomobilno vožnjo med železniško postajo Rečiška vas na Paki in Solčavo. 5. Uvedbo vozne pošte med Gornjimgradom in Kamnikom.

Vsi predlogi so bili soglasno brez ugovora sprejeti.

Narodnjaki, darujte po malih prispevkih za „Sokolski dom“ v Šoštanju!

Vsi ostali so že davno nehali, samo mojstrove vilice so še škrtale. Vejvara je odložil orožje takoj po ocvrtem krapu in je s tihim občudovanjem gledal tasta, kakor da bi hotel iztuhtati, v kake prostore mojstrove notranjosti padajo vse te jedi.

Pepica je takoj po jabolčnem zavitku zginila v zadnjo sobo k svojemu drevescu, in je prižigala svečice na njem. Teta Urbanova in gospa Kondelikova sta bili od svojega zadnjega pogovora sploh zamišljeni. Katinki je šumela po glavi tajnost. Premišljala je, kdaj približno bo prišlo do onega »drugič« in če bo preživela rok, ki jo je oddeljeval od trenutka, ko se bo pred njo odgrnila tajna zavesa.

Gospa Kondelikova je sicer prinašala, postavljala in silila, pospravljala in odnašala, gledala na kozarce, da bi bili vedno polni, toda vse to je delala po stari navadi skrbne gospodinje, urno in spretno. Toda poleg vseh teh skrbi je bilo v njeni glavi dovolj mesta za premišljevanje, čemu je Katinka napravila opazko o lihem številu in o svečah. Poznala je sicer to starodavno vražo na sveti večer, kakor jo pozna vsak, toda po opozoritvi Katinke je bil njen pomen v njej zelo ojačen.

Kar se tiče vraže, sta bili obe gospe zelo oddaljeni druga od druge. Pri Katinki je bila na ustnicah, pri gospej Kondelikovi v srcu. Katinka je imela za vse, karkoli se je zgodilo, svojo razlago in proroštvo za bodočnost. Ako ji je ugasnila

(Dogodki glede italijanske pravne fakultete. — Secesija iz Saveza južnih Slovanov. — Češki in nemški listi o Kramárevem porazu. S Kramárem odzvonilo tudi Šusteršiču? — Sobotna seja poslanske zbornice. Akcija za cenejša stanovanja. — Češko-nemška pogajanja se znova prično? — Poljaki nezadovoljni z Bilinskim.)

V soboto je konferiral min. preds. baron Bienenrth s poslanci dr. Plojem, Šusteršičem in Steinwenderjem glede vprašanja o italijanski pravni fakulteti. Pravijo, da se bode to vprašanje gladko rešilo, to se pravi, Italjani dobe svojo pravno fakulteto na Dunaju, Jugoslovani pa dobimo za to kake koncesije. Prihodnja seja proračunskega odseka se bo vršila morda prihodnji četrtek. — Po političnih dogodkih, ki so se izvršili zadnji čas na Hrvaškem in v Dalmaciji in ki so dovedli nekda liberalne pravaše v klerikalni tabor, je popolnoma naravno, da so izstopili dalmatinski pravaši Prodan, Perič, Ivanišević in Dulebič iz Saveza južnih Slovanov. Osnovani bodo bojda poseben hrvaški klub, ki pa bode imel nedvomno najožje stike s slovenskimi furtimaši. — Kramárev poraz pri volitvi predsednika enotnega češkega državnoborskega kluba je vzbudil največji interes v celi politični Avstriji. »Nar. listy« pravijo, da je ta poraz posledica osebnih nasprotij in intrig proti dr. Kramáru; osobito je agitiral proti dr. Kramáru dvorni svetnik v trgovinskem ministerstvu dr. Zampach, katerega se je večkrat slišalo imenovati med češkimi ministerskimi kandidati. Najso bo že kakorkoli, z dr. Kramárem in Pacákom, od katerih ni bil nobeden izvoljen v parlamentarno komisijo novega češkega kluba, izgubi ta dve izborni politični moči, katerih se v interesu češke in slovanske stvari v Avstriji ne bi smelo izključiti od dela. Tega mnenja je celo Masarykov »Čas«, ki nikoli ni preveč hvalil dr. Kramárove politike, ne doma in zlasti ne na zunaj. Večina čeških listov je zategadelj mnenja, da je izvršena volitev v enotni češki klub vendarle provizorij, katerega bo treba spremeniti. Nemški listi se seveda silno vesele dr. Kramárevega padca in pravijo, da je sedaj konec širokopotezne slovanske politike v Avstriji in da se bliža stanje, ko bodo imeli Nemci zopet le opraviti s Poljaki, Čehi Slovenci, Rusini itd., ne pa z avstrijskimi Slovani. **Mislimo, da Nemci vriskaio prezgodaj.** Ideja slovanske solidarnosti bo ne le ostala v avstrijskem parlamentu, temveč bo se še utrjevala; močnejša in trdnjša ko politično vodstvo dr. Kramára in — last non least — dr. Šusteršiča. Ta je sedaj menda res na Dunaju gospodaril, ne toliko sebi kolikor nam vsem Jugoslovanom v škodo. — V sobotni seji parlamenta je vložil posl. Choc predlog o spremembi postave glede zapiranja trgovin. Nato se je dokončala debata o zakonu glede oskrbe malih stanovanj. Govorila sta tudi že generalna govornika socij. Müller in Poljak Bužek in bo zakon jutri v 2. in 3. čitanju sprejet. — Zakon glede oskrbe cenejših stanovanj bo velikanske važnosti za delavce in nižje uradnike po mestih. Na predlog druginjskega odseka se je odločila vlada žrtvovati za podpore in obresti v letnih obrokih do 25 milijonov v ta namen. Treba bo sedaj ustvariti stavbinske zadruge — po nekod že obstoje, n. pr. »Lastni dom« v Celju, Brežicah, Mariboru — katere bodo dobivale za stavbo hiš s ceneniimi stanovanji podporo od države; podpora pa se bode dajala tudi občinam in drugim korporacijam v isti namen. Med vloženiimi nujnimi predlogi je **Hribarjev glede imenovanja Elsnerjevega** in Pacherjev glede napredovanja poštinih oficijantov v službi. — Posl. Hribar in tt. so interpelirali tudi v zadevi belokranjske železnice. Jutri se tudi znova prično na Dunaju češko-nemška pogajanja in sicer na povabilo poslancev dr. Fiedlerja in dr. Urbana. Vršila se bodo v postopju akademije zna-

»— ampak meni, Katinka, najbrže meni!« je dokončala gospa Kondelikova.

»Zakaj pa tebi, Beti?«

Gospa Kondelikova ni takoj odgovorila — a v tem se je zaslišal iz obednice mojstrov glas:

»Kje pa sta, naši patroneski? Sedaj bi že lahko ono ocvrto ribo — —«

»Drugič, Katinka, toda sedaj pojdi nazaj in ne pravi ničesar!«

In je hitela naravnost v kuhinjo.

Teta Katinka je gledala za njo s pogledom, polnim radovednosti. Kaj pa ima to Beti? Zakaj naj bi njej dogorela svečica? In čeprav se ji niti sanjalo ni o nobeni stvari, ki naj bi se tikala besed gospe Kondelikove: drugič — vendar je naglo vstalo pred njo nekaj velikega: tajnost! V tem je tajnost!

Moj Bog, tajnost! Teta Katinka ni hrepenela po nobeni stvari tako, kakor po tajnostih!

Ob slavnih dnevih, kakor so veliki prazniki, sveti večer, Silvester, rodbinski prazniki in drugi podobni dogodki, je opravljal želodec gospoda Kondelika mesarsko delo. Tudi danes je obdržal mojster svoje prvenstvo in je ostal zmagovalec, čeprav je že v začetku povedal, da mu vsled tega prazničnega razpoloženja — ni do jedi. Zmagovalno je potolkel dve sredini ocvrtega krapa, položil nanj velik kos jabolčnega zavitka in vse je potlačil z ementalnim sirom in orehi.

v prepihu sveča, ako je padla igla na tla in se započila, ako je kdo položil nož z ostrino navzgor, ako je v uri zadržalo, ko je v jabolku prerezala črvička — in v tisočeri drugih takih slučajih je vedela takoj, kaj vse pomeni, kako se naj izkoristi ali česa se je treba ogibati, da se ne bi zgodila nesreča. Toda komaj je izgovorila svoje proroštvo, komaj je »nenavadni« slučaj razjasnila, ni več na to mislila.

Nasproti temu pa gospa Kondelikova ni imela toliko razlag in ni bila z njimi tako na vse pripravljená, toda, kar ji je bilo v gotovih okoliščinah napovedano, ako ji je kdo kaj prerokoval, kar se je ujemalo z njenim duševnim razpoloženjem, ji je ostalo v glavi in se tam razpredlo v vseh smereh. Ako bi poznala slučajne, slikovite primere, bi bila rekla, da čuti, kako se nad vsemi njenimi mislimi razteza pajčevina. Tudi po Katinkini opozoritvi na liho število teh, ki so sedeli pri mizi in po njeni razlagi o dogorevajoči svečici na sveti večer, se ji je v glavi res razpredla taka pajčevina. Njene misli, čeprav so se obrnile v katerokoli mer, so vedno zadele ob to tenko sito, ki se je zopet in znova streslo. Čegava svečica bi bila danes najprej dogorela?

Slednjič je nehal mojster Kondelik ropotati s svojim krožnikom in je zaklical z glasom, po katerem se je poznalo popolno nasičenje njegove osebnosti:

(Dalje sledi.)

nosti. — Govori se, da se bodo Poljaki v današnji pšenarni seji Poljskega kola obrnili v ostri rezoluciji proti ministru Bilinjskemu in sicer zaradi njegovega stališča k známim gališkim kanalom.

DROBNE POLITIČNE NOVICE.

Angleški parlament bo ta teden razpuščen. Voilno gibanje se je že z vso oostrostjo začelo po celi Veliki Britaniji.

Avstrijsko-srbsko trgovsko pogodbo bo srbska skupština v dogovorjeni obliki (na podlagi avtonomnega minimaltarifa) še ta teden sprejela.

Nemiri v Mehiki so po poročilih iz Novega Jorka že končani. Kakor znamo, gre tu za odpor proti mehikanskemu predsedniku Diazu, kateri že predseduje 30 let in zlasti podpira gospodarsko invazijo v Mehiki silno obsovraženi Severoamerikancev. V bitki, ki se je vršila predvečraj, so bili vstajši potolčeni in njihov vodja Madero težko ranjen.

O zadnjih govorih cesarja Viljema je došlo v nemškem parlamentu v soboto do nekoliko razburjene debate. Vse stranke razum socialistov so odobrile govor cesarja Viljema v Kraljevcu; o beuronskem se ni veliko govorilo, pravi se pa, da je zaradi njega nastal konflikt med cesarjem Viljemom in državnim kancelarjem Bethmann-Hollvegom.

Portugalska republika se ima boriti z velikimi notranjimi težavami. V severnem delu dežele je izbruhnila velika stavka železničarjev, ki je ustavila malodane ves promet.

Štajerske novice.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj je imelo 20. t. m. v Rajhenburgu svoje zadnje letošnje zborovanje. V zadevi „Lehrerbundovih“ okrožnic se je sklenilo, prepustiti vso akcijo „Zvezi“, naj ukrene, kar se ji zdi umestno. V tako važnih vprašanjih je enotno postopanje vsega učiteljstva neobhodno potrebno. Društvo soglašja z izjavo „Zveze“, priobčeno v „Nar. Dn.“ z dne 18. t. m. Tovariš Pesek je obširno in temeljito poročal o naši snujoci se zadrugi, o važnosti življenjskega zavarovanja ter o šolski hranilnici, ki jo je vpeljal na svoji šoli. Določilo se je tudi, da se vrši prihodnji občni zbor na Vidnu dne 6. januarja pr. l.

a Poveljstvo 87. pešpolka je prepovedalo vojakom naročati slovenske liste in časopise brez izjeme, nemških pa ne. Kakor rečeno, se bode bavil z razmerami pri tem polku parlament.

v Zaradi občinskih volitev v Slov. Bistrici je interpeliral drž. posl. Verstovšek ministra za notranje zadeve. Po toči ne bo veliko pomagalo zvonjenje — g. drž. poslanec bi raje pred volitvami spomnil slovenjbistriške dahovnike na njihovo narodno dolžnost!

Iz Celja. Dva jako dobro uspela zabavna večera nam je priredila v veliki dvorani Narodnega doma orijentalna umetniška družba Kautsky-Litark. Lastnik g. Vaclav Kautsky je Čeh, rodom Plzenčan, kateri se baš sedaj vrača s svojo družbo iz orijenta preko slovenskih dežel na Češko nazaj. Program večerajšnjega in predvečerajšnjega večera je bil vsesokoli zanimiv in zabaven; v soboto ni bilo veliko reklame — a večeraj je bila predstava imenitno obiskana. Vse moči podjetja so izborne; g. Vaclav Kautsky je kazal dvoboj kart, goreče bankovce, razne magnetične in spiritistične pojave, zlasti je ugajala »električna večerja« in »mrtva roka«. Ekvilibrist Josip Kratelj je podal občudovanja vredno nekaj izbornih dokazov svoje umetnosti. Gospodična Karolina Themse je zelo ugajala kot plesalka. Gospa Alojzija Kautsky se je ob velikem pritjevanju producirala z golobi in posameznimi magnetičnimi točkami. Kakor rečeno — moči te družbe in program je prve vrste, za to je nedvomno, da doseže tudi drugod lepih uspehov.

Iz Ptuj. Prejšnji deželosodni svetnik v Ptuj dr. Glas je, kakor ste zadnjič poročali, hvala Bogu odnesel pete. Ptujski nemčurji, na čelu jim I. Ornig, so mu ob 4 reci štirih večerih prirejali bučne in burne odhodnice. Imeli so vzrokov zadosti; saj je I. Ornig sam trdil, da je bil dr. Glas njegov najodkritosrčnejši prijatelj, ki mu je tudi v težkih urah stal zvesto na strani. Pomislimo le na konkurz Fr. Kaiserja, podžupana v Ptuj, pomislimo na različne umazane zadeve s Fr. pl. Kalchbergom, z Ivanom Križmanom itd. Značilno je, da drugega Slovenca k tem prireditvam na čast dr. Glasu niso mogli dobiti, kakor znanega Franca Schoschterscha v Št. Vidu nižje Ptuj, ki ima toliko, če ne več masla na glavi, kakor I. Ornig sam. Uradovanja dr. Glasu ne bomo tukaj kritikovali. Slovenska javnost je v tem oziru dovolj informirana. Pripomnilo samo, da se je pod njegovim vodstvom pripetil prosluli slučaj Franca Bratuš, ki je avstrijsko pravosodje osramotil po celem civiliziranem svetu. Zato pa je dobil dr. Franc Glas kmalu potem — viteški red. Če ste v vašem poročilu omenili samo tragičen slučaj sodnika dr. Korošca, je to nedostatek. Omenimo še slučaj sodnega sluga Goleža. Tega je bojda dal dr. Glas po Ornigovem zetu dr. Watzuliku po krivem radi tatvine obsoditi, samo da se je nad njim

maščeval in ga ob kruh spravil. Prim. uvodnik z dne 20. februarja 1906 lista »Novi slov. Štajerc«. In tega dr. Watzulika, zeta I. Orniga, hočejo sedaj imenovati predstojnikom ptujskega sodišča! Bog nas varuj takih sodnikov!

a Blag mojster. »Arbeiterw.« poroča iz Celja, da je kleparski mojster Puzner tako pretepal svojega učenca, doma iz Gaberja, da mu ga je moral oče odvzeti. Lepo priporočilo za mojstra!

v Miklavžev večer. Celjsko občinstvo opozarjamo, da se vršita letos dva Miklavževa večera: jeden v nedeljo dne 4. dec. v Sokolskem domu, drugi v ponedeljek dne 5. dec. v Narodnem domu. Kakor se da sklepati iz priprav, obeta biti Miklavžev večer v Narodnem domu prav zanimiv. Za danes povemo, da nam je godba zagotovljena. Natančnejši vspeled pa se objavi v eni prihodnjih števil.

v Slov. trgovsko društvo v Celju opozarja na predavanje, ki se bo vršilo v soboto dne 3. dec. t. l. ob 8. uri zvečer v rudeči sobi Nar. doma. Predaval bo g. dr. Božič o »pomočniškem zakonu in penzijskem zavarovanju«.

v Pevska vaja. Moški zbor »Gl. Matice« ima pevsko vajo jutri zvečer ob 8. uri v mali dvorani »Nar. doma«.

a Radi motenja vere je stal te dni pred mariborsko sodnijo najemnik Karl Lauk iz Št. Ilja. Stvar je bila sledeča: Kaplan Mihael Golob iz Št. Ilja je šel 10. avgusta t. l. v običajnem ornatu na spoved, pred njim zakristan z zvoncec in lučjo. Karl Lauk je srečal kaplana, ter šel mirno dalje, ne da bi se kaj brigal zanj. Ko ga je kaplan vstavil in vprašal, zakaj ne sname klobuka, je dejal: »To slišim tukaj prvokrat!« Kaplan je ovdil nato Karla Lauka državnemu pravdnštvu radi motenja vere. Lauk se je zagovarjal, da ni vedel, kaj je katoliška spoved. On da je evangeljske konfesije in še le od leta 1907 v Št. Ilju; ni še videl iti duhovnika na spoved. V njegovi domovinski občini ni nobenega katolika. Tudi v Št. Ilju ni nikdar slišal, kako se mora obnašati, ako gre duhovnik na spoved. Če bi znal, da se mora klobuk sneti, bi to tudi storil. Sicer se je drug dan šel opravičit h kaplanu, a ta ga je zavrnil. Obravnava se je preložila radi zaslišanja ene priče, ki bi potrdila, da je Lauk že videl v Št. Ilju iti duhovnika na spoved in da je torej vedel, kako se mora obnašati.

a Avstrijski Bog. Sodnijska sluga okraj. sodišča v Slov. Gradcu Janez Čebular, in Jožef Gross sta pred kratkim rubila pohištvo pri Jožefu Koriker v Starem trgu, ki je znan kot rabijaten človek. Ko je zagledal eksekutorja, je zgrabil razpelo ter ga z besedami: »Pr. . . . avstrijski Bog, ali ni nobene pravice več!« z vso močjo vrgel proti Čebularju. Tudi drugače se je tako silovito obnašal proti slugama, da sta morali zapustiti hišo, ne da bi kaj opravila. Koriker se bo moral zagovarjati radi onemogočitve uradnega poslovanja in radi bogokletja pred sodnijo.

a Brez sledu izgubljen je koncem septembra iz Celja 16 letni učenec Franc Soršek. Fant govori nemški in slovenski, je precej velik. Nosil je svetlo poletno obleko in pelerino in imel je pri sebi 80 kron denarja, krstni list in šolska spričevala.

a Ogenj je uničil dne 20. t. m. ponoči gospodarsko poslopje posestnika Jožefa Hrepornika pri Sv. Trojici blizu Slatine. S slamo krita hiša je do cela zgorela, ravnokako več sodov vina, jestvine in različna oprava. Posestnik ima škode 800 K. Sumi se, da je zažgala hudobna roka.

v Imenovan je v finančno ministerstvo kancipist pri statističnem deželnem uradu dr. Oto Wittschieben. Zaznamujemo to imenovanje zaradi tega, ker že dolgo, dolgo nismo ničesar slišali o imenovanju kakega slovenskega uradnika na Štajerskem v katerokoli ministerstvo. Ali znabiti specijelno finančnemu ministru Bilinjskemu ni znano, da eksistirajo na Štajerskem tudi slovenski uradniki?

v Iz Gaberja pri Celju. Gostilničar »pri lastovki« g. Prihoda je v graški opazovalnici za umobolne že umrl. Pokojnik se je čutil v vojaški suknji vedno zavednega Slovenca in je bil v slovenski družbi izredno priljubljen. Rođbini osobito njegovi žalostni gospodični nevesti naše iskreno sožaljel.

v Uradni dnevi mariborskega okrajnega glavarstva v četrtek dne 1. dec. v Slov. Bistrici, v torek dne 6. dec. v Peklu pri Poljčanah in v četrtek dne 15. decembra pri Sv. Lenartu v Slov. Bistrici.

v Orožne vaje neaktivnega moštva deželne brambe se prično prihodnje leto 24. junija; pozvali se bodo k njim v prvi vrsti nadomestni rezervniki. — Oni nadomestni rezervniki, ki še niso odslužili svojih 8 tednov, se bodo pozvali za izvežbanje dne 11. marca prih. leto.

a Od Sv. Lenarta v Slov. gor. Za tukajšnjo šolarsko kuhinjo smo dobili sledeče prispevke: Družba sv. Cirila in Metoda 150 K, okrajna hranilnica 100 K, »Straža« v Ljubljani 50 K, g. dr. Lešnik iz sodnijske poravnave 10 K, šentlenartsko učiteljstvo 10 K, g. Josip Štukelj, knjigovodja 3 K, Joško Petan, odv. uradnik 1 K. Bog plati. Prihodnjič dalje.

a Iz Št. Ilja Šentiljska podružnica c. kr. kmetijske družbe za Štajersko priredi 4., 5., in 6. decembra knjigovodski tečaj pri Gornji Sv. Kungoti v gostilni Mayer. Dne 8., 9. in 10. decembra pa namerava prirediti isti tečaj v Št. Ilju in sicer — v veliki dvorani »Südmarkhofa«. Čudimo se, da v Št. Ilju ni bilo najti drugega prostora, ker je vendar ta knjigovodski tečaj namenjen tudi Slovincem, od katerih se ne more zahtevati, da bi ga posečali v nemškem hotelu. Kaj pravijo slovenski člani in odborniki podružnice.

a Ptujski protestantje nameravajo zgraditi svojo cerkev v takozvanem »Villenviertel-u«. Ustanovni občni zbor evangeljskega društva za stavbo cerkve se bo vršil 28. t. m. pri »Slonu«.

a Radi umobolnosti je bil 25. t. m. prepehjan v graško opazovalnico 37 letni strojevodja iz Cirilove tiskarne v Mariboru Mihael Pecko.

a Računski podčastnik zginil z eraričnim denarjem. Računski podčastnik 26. brambovskega polka v Mariboru Leopold Pesenhofer je poveril erarični denar, ter bi moral v preventivni zapor. A Pesenhofer je slekel uniformo in 21. t. m. zginil. Sedaj se nahaja baje v Švici.

v »Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju« je razdelilo meseca novembra med revne visokošolce 1075 K v nadi, da se oglasi večje stevilo podpornikov, dobilo je pa letos samo 88 K. Veliko potrebnih prosilcev se je moralo vsled pomanjkanja sredstev odkloniti. Da se beda naših ubogih dijakov saj nekoliko olajša, prosimo vse tiste, kateri so prejeli položnice, a se do sedaj niso odzvali, kakor tudi druge rojake, da pošljejo vsaj malo podporo temu prepotrebemu društvu. **Prosimo torej nujne pomoči! Darove sprejema blagajnik Ivan Luzar, nadrevident juž. žel. v p., Dunaj III. Reiserstrasse 27.**

Druge slov. dežele.

Prememba posesti v Ljubljani. G. Jos. Balon je kupil v Ljubljani znano gostilno »pri fajmoštru« za 70.000 K.

Podporno društvo »Radogoj« je imelo sinoči v Ljubljani občni zbor. Dohodkov je imelo v minulnem poslovnem letu 9342 K 44 v., podpor je razdalo 7301 K. Društvena ustanovna glavnicna znaša 44.480 K. Za načelnika je zopet izvoljen g. Ivan Hribar, za podnačelnika dr. Novak; v odbor pa: gg. dr. Triller, prof. Lovše, dr. Papež, prof. Jeršinič, dr. Windischer, dr. Zarnik in Kandare ter za Goriško prof. Seidl, za Trst dr. Kuhelj, za Štajersko dr. Kukovec, za Koroško dr. Müller, za Istro dr. Janežič in za Kranjsko dr. Schegula. Za pregledovalca računov sta bila izvoljena gg. Ciuha in Hiter.

Poroka. V soboto se je poročil odvetnik na Dunaju, g. dr. Stanko Lapajne z gđ. Vido Lapajne, hčerko okrajnega glavarja v p., Štefana Lapajneteta.

V proslavo grofa Leva Tolstega. »Ruski kružok« v Ljubljani proslavi spomin L. N. Tolstega v sredo, dne 30. t. m., v svojih prostorih, v sobi »Prosvete«. Predaval bo g. dr. Ivan Lah: »O pomenu Tolstega v današnji kulturi«.

Iz deželnega odbora kranjskega. Zakon, s kojim se je hotelo najeti 10.000.000 K melioracijskega zaklada, ni dobil najvišje sankcije. Vsled tega se bode moralo vršiti izredno zasedanje deželnega zbora. Deželni odbor je odklonil ponudbo Tomaža Pavšlarja, naj dežela odkupi njegove vodne sile za 1.600.000 K.

Obravnava proti laškim vandalom v Trstu. Dne 19. t. m. se prične obravnava proti 16 obtožencem, ki so dne 4. sept. ob priliki izleta »pulske narodne delavske organizacije« v Trst demolirali razne slovanske zavode (kavarna »Minerva«, Jadranska in Živnostenska banka itd.). Razprava je določena na 3 dni.

Imenovanje. Slovenec ing. Josip Pavlin je imenovan za stavbnega pristava pri c. kr. primorski vladi v Trstu.

Končani štrajki v Trstu. Brivski pomočniki v Trstu so zopet šli na delo, ker so brivci gospodarji sprejeli njihovo zahtevo, ponedeljski počitek. Tudi delavci-livarji, ki so štrajkali 102 dni, so danes zopet začeli z delom, ker je prišlo med njimi in zvezo delodajalcev do kompromisa.

Volitve v tržaško zavarovalnico proti nezgodam se vršijo prihodnji mesec.

Akad. društvo »Slovenija« priredi izredni občni zbor dne 28. listopada 1910 s sledečim sporedom: 1. Odborovo poročilo. 2. Poročilo eksekutive. 3. Slučajnosti. Lokal: I. Auersperggasse 6, (Mataloni).

Dnevna kronika.

v Španski kralj Alfonz — bolan. Španski kralj Alfonz se počuti v zadnjem času zopet slabjšega. Kralj Alfonz je — kakor znano — bil vedno bolehen. Bajse se podvrže v kratkem prav teški operaciji.

v Proslava Tolstega spomina na Ruskem. Akoravno so ruska oblastva povsod prepovedala slaviti umrlega grofa Tolstega, so se vendar, kakor javljajo iz Kijeva, na tamošnji univerzi trije vseučiliški profesorji pri svojih predavanjih v vznešenih besedah spominjali velikana iz Jasne Poljane.

v »Ven s tujci« v Zagrebu dovoljeno. Kakor se je poročalo, je hrvatska deželna vlada prvotno prepovedala, da bi se smel pri včerajšnji proslavi petdesetletnice obstoja zagrebškega krovatskega gledališča vprizoriti Ogrizovičev dramolet »Ven s tujci«. V soboto pa je deželna vlada to svojo prepoved razveljavila.

v Avstro-ogrška banka namerava ustanoviti nove podružnice v Mostaru in Banjaluki.

v Subvencija bosanskega sabora zagrebškemu gledališču. Bosanski sabor je v soboto po dolgi in živahni debati dovolil na prošnjo zagrebškega deželnega gledališča temu gledališču subvencijo 9000 K za gostovanje v Sarajevu. — Proti tej subvenciji so ugovarjali srbski poslanci, češ, da je dežela preuboga, da bi mogla dovoliti tako visoko subvencijo.

v Koliko ima Sarajevo prebivalcev? V soboto končano ljudsko štetje izkazuje v Sarajevu 51.054 prebivalcev, v katerem številu garnizija ni všteta.

v Kostii Iv. Žizka, slavnega vojskovodja v husitskih vojskah na Češkem, so našli zidarji pri popraviljanju neke kapele v Časlavi na Češkem. Za neko kamenito tablo z zbranim napisom so našli zidarji poleg kosti zvitek pergamenta, na katerem stoji v latinskem jeziku, da počivajo tu Žizkove kosti. Najdene kosti, pergament in tablo so shranili v mestnem arhivu.

v Proti draginji mesa. Poročilo draginjskega odseka o draginji mesa, katero pride jutri v drž. zboru na dnevni red, vsebuje sledeče predloge: 1. Vlado se poziva, da dovoli nvoz (v kakem obsegu?) argentinskega mesa do 31. dec. 1911. 2. Vlado se poziva, naj ukrene vse potrebno za hiter prevoz in konserviranje tega mesa ter za njegovo razdelitev na manjša mesta. 3. Vlada naj takoj vporabi vsa sredstva za zvišanje kmetijske produkcije. 4. Vlada se poziva naj uredi prodajo poljedelskih pridelkov in tako varuje konzumente in producente. 5. Vlada se poziva, naj zniža tarif za dovoz mleka, mesa in zelenjave na trge za konzumente. 6. Vlado se poziva, naj čimprej sklene trgovsko pogodbo z Argentinijo. — Posl. Renmann je naznanil sledeče manjšinske votume: Vlado se poziva, naj dovoli neomejeni nvoz prekomorskega mesa. Vlado se poziva, naj odpravi začasno carino na meso 30 v po kilogramu.

v Gibanje železniških uradnikov. Dne 22. tm. se je vršilo na Dunaju zborovanje avstrijskih železniških uradnikov. Prišlo jih je nad 2000. Zastopano je bilo tudi slovensko uradništvo. Med referenti je bil Slovenec Zorec. Sprejele so se sledeče resolucije: »Zborovanje konstatira z ogorčenjem, da so se popolnoma ignorirali protipredlogi, katere se napravile personalne komisije, oziroma centralni odbor ministrstvu v vložnem vprašanju. Zborovanje ostaja še nadalje na stališču avtomatike in če bi železniško ministrstvo ne hotelo ugoditi tej zahtevi, tedaj je uradništvo vseh železnic odločeno, z vsemi sredstvi, ki so dovoljena po zakonih in predpisih, delati na to, da se ugoditi tem zahtevam. Zborovanje nadalje zahteva, naj se takoj skličejo personalne komisije, s katerimi se izreče uradništvo solidarno. Uradništvo obljubuje da bo sledilo navodilom personalnih komisij v vložnem vprašanju.« Druga resolucija, ki je bila sprejeta, se glasi: »Danes, dne 22. novembra 1910, v hotelu »Post« se vršče zborovanje železniških uradnikov in uslužbencev izjavlja, da so dandanes pri vseh avstrijskih železnicah obstoječe stanarine popolnoma nezadostne, da bi se mogla z njimi plačevati primerna stanovanja. Z ozirom na stanarinske doklade častnikov, ki so se ravno zdaj zopet zvišale, zahteva shod najodločnejše, da se prilagode stanarine dejanskim stanovanjskim cenam s tem, da se izenačijo s stanarinami in dokladami za opravo (Möbelzins) častnikov, in pa s tem, da se za najmanj 25% zvišajo stanarine ostalim uslužbencem vstevši oficijantije. Končno pa zahtevajo, naj se končno ugodno reši od večjih krajev vložene prošnje za uvrstitev v višji stanarinski razred. Nadalje zahtevajo na zborovanju zbrani, naj se v petletnih terminih preiskujejo stanarine in na podlagi teh preiskav izvrše potrebne uredbe«. Te soglasno sprejete resolucije so izročili zastopniki organizacij c. kr. železniškemu ministertvu.

Zvišanje mirovnega stanja nemške armade. V nemškem državnem zboru je predložila nemška vlada novo vojaško zakonsko predlogo, katera določa stanje nemške armade v mirnem času z 515.321 prostaki in poddesetniki. Troški se zato zvišajo za letnih 21.800.000 mark.

Književnost.

a Beleške iz fizike in kemije. Učencem ljudskih šol v ponavljanje učne snovi iz prirodoslovja sestavi Josip Mešiček, nadučitelj v Sevnici. Založil izdajatelj. Cena 40 vin. To je naslov novi knjižici, ki je izšla te dni v Učiteljski tiskarni in ki prinaša na 62 straneh velike osmerke vso prirodoslovno učno snov, ki je predpisana za ljudske šole na Štajerskem. Knjižica bo dobro služila za ponavljanje učne snovi, ki se je obravnavala v šoli in ne bo treba delati učencem zamudnih beležk, kar je bilo dosedaj potrebno, ker nove »Čitanke« nimajo veliko snovi iz realij. Knjižico prav toplo priporočamo.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

TOLSTOJ.

Varšava, 27. nov. Policija je konfiscirala več kinematografičnih filmov o pogrebu Tolstega, ker bi bojda lahko pri predstavah povzročili demonstracije in nemire.

Petrograd, 27. nov. Tolstoj je malo pred svojo smrtjo napravil oporoko glede svojih spisov. Vsa dela, katera je napisal zadnja leta, postanejo lastnina rodbine. Njegova hčerka Aleksandra ima nalogo izdati njegova dela. Ves izkupiček za prvo izdajo odpade povečanju posestva Tolstega v Jasni Poljani, katerega je daroval pokojnik tamošnjim kmetom.

Varšava, 27. nov. Stanje grofice Tolste, katera je te dni vsled razburjenja hudo obolela, se je nekoliko zboljšalo. Cela rodbina je zbrana ob postelji bolnice, ki govori neprestano o pokojnem soprogu in toži, da je umrl, ne da bi se z njo sprijaznil pred smrtjo.

KONEC UPORA V BRAZILJANSKI VOJNI MOR-NARICI.

Rio de Janeiro, 27. nov. Sinoči so se vse uporne vojne ladije udale. Dva od vlade določena častnika sta prevzela poveljstvo na ladjah. Vse je popolnoma mirno.

NATHANOV GOVOR V ITALJANSKEM SENATU.

Rim, 27. nov. Senator Pelloux je objavil odprto pismo na italjanskega ministerskega predsednika, v katerem pravi, da je vložil interpelacijo, ki

vsebuje oster protest proti govoru, katerega je imel rimski župan Nathan o papežu dne 20. sept.

Kolera.

Carigrad, 27. nov. Danes je zbolelo na novo 27 oseb na kolero in 19 umrlo.

SRBSKI PRESTOLONASLEDNIK OZDRAVEL.

Belgrad, 28. nov. Ker se je srbskemu prestolonasledniku zdravje malodane že popolnoma povrnilo, se odslej ne bodo več izdajali zdravniški bulletini. — Kralj Peter je podelil dunajskemu profesorju Chvosteku, ki je zdravil prestolonaslednika, red sv. Save 2. razreda.

DEMONSTRACIJE ZA ODPRAVO SMRTNE KAZNI V MOSKVI.

Moskva, 28. nov. Danes so priredili ruski dijaki na več krajih demonstracije za odpravo smrtnih kazni. Huzarji, kozaki in policaji na konjih so dijake razgnali. Zaprtih je 181 oseb, med njimi 60 dijakinj.

Monsignore Weiss ujet.

Šmihel na Zg. Štajerskem. 28. nov. Takaj so zaprli ubeglega predsednika zveze klerikalnih zadrug na Koroškem monsignora Weissa.

Velik požar v Newarku.

Newark, 27. nov. Tovarniško poslopje Newark-Company je popolnoma zgorelo. 40 delavk je mrtvih. Mnoge so poskakale iz višjih nadstropij gorečega tovarniškega poslopja in obležale na mestu mrtve. 25 težko ranjenih deklic so o'peljali v bolnišnico.

Novi Jork, 28. nov. Največ mrtvih delavk v Newarku je Slovank in Italjank.

Protest portugalskih jezuitov.

Pariz, 28. nov. Kakor poročajo listi iz Rima, je sestavil sedanji provincial portugalskih jezuitov, ki se mudi v Madridu, oster protest proti postopanju provizorične portugalske vlade z jezuiti. (No, malo tolažbe mora biti! Op. ur.)

Za dr. Kramára.

Praga, 27. nov. Na jako dobro obiskanem javnem shodu je govoril dr. Škarda, predsednik mladočeške stranke o češko nemških pogajanjih in je potem prešel na volitve v skupnem češkem državnozbornem klubu. Trdil je, da volitev ni bila pravilna in da pomenja za dr. Kramára veliko žalitev. Shod je sklenil dr. Kramáru zanuico.

Loterijske številke.

Gradec, 24. novembra 1910: 64, 76, 59, 45, 44.
Dunaj, " " " 30, 81, 7, 52, 48.

Najprimernejše darilo otrokom za Miklavža in Božič

so knjige s podobami, dobijo se v Zvezni trgovini v Celju.

Metulji v podobah. 129 barvanih podob s slovenskimi, nemškimi in latinskimi imeni. 80 v.
Hrošči in žuželke v podobah. 137 barvanih podob s slov., nemškimi in latinskimi imeni. 80 v.
Planinske cvetke v podobah. 97 barvanih podob s slov., nemškimi in latinskimi imeni. 80 v.
Zoologijski atlant. Sestavi H. Leutemann. Slovenski mladini razložil A. Pavlin. 24 tabel s 225 koloriranimi slikami in 57 strani besedila. Trdo vezan 6 K.
A-B-C v podobah s pesmicami. Kolorirana izdaja. Elegantno vezana 1 K 60 v.
Deca roma, okrog doma. Kolorirane slike s pesmicami. Broširana 24 v.
Kaj pripoveduje čaravnica. Zbirka kratkih pravljic s kra nimi koloriranimi slikami. Kart. 1 K 20 v.
Kaj pripoveduje čaravnica. Izdaja na močni lepenki 2 K 40 v.
Naše domače živali. Kolorirane slike iz domačega živalstva brez besedila. Broširana 40 v.

Noetova barka. Živalstvo v podobah s pesmicami. Kolorirana izdaja. 1 K 50 v.
Palčki Poljanci. Slike in besedilo napravil E. Kreidolf, preložil Oton Zupančič. Eleg. vez 3 K 60 v.
Pavluša in Nuša — dva škrata. Kolorirana in kartonirana izdaja. 1 K 60 v.
Podobe iz živalstva. Kolorirane slike s pesmicami. Broširana 80 v.
Podobe iz živalstva. Leporello-izdaja na močni lepenki s platnenimi hrbti. 1 K 50 v.
Sladki orehi. Računski primeri v slikah in pesmicah. Cena kolorirani in kart. izdaji 1 K 60 v.
Vesela družica. Kolorirane slike s pesmicami 70 v.
Vesela mladina. Kolorirane slike s pesmicami. Broširana 80 v.
Vesela mladina. Leporello-izdaja na močni lepenki 1 K 50 v.
Snegulčica. Kartonirano 1 K 20 v.
Snegulčica. Na lepenki 2 K 40 v.
Drobiž v podobah. Cena navadni izdaji 40 v.

297 — 35

Šubičeva slika

Franceta Prešerna
ter Groharjev

∴ Primož Trubar ∴

v okvirju ali brez okvirja se dobita v Zvezni trgovini v Celju. Velika zaloga najrazličnejših svetih in modernih slik. Portreti slavnih pisateljev, muzikov itd. Ceniki na zahtevo franko.